

NVEReguleringsmyndigheten
for energi – RME

Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 05.09.2024**Vår ref.:** 202411748-2 Oppgis ved henvendelse**Deres ref.:** 23/2487

Høringssvar fra RME på Energidepartementets forslag til endringer i energiloven (tidlig saksavslutning mv.)

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) viser til Energidepartementets høringsbrev av 26. juni 2024 med forslag til endringer i energiloven (23/2487). RME har fått utsatt frist til den 6. september 2024 for å komme med vårt høringssvar.

RME støtter Energidepartementets forslag om å utvide områdekonsesjonærenes plikt til å omfatte nettanlegg frem til anlegg for produksjon av elektrisk energi, en såkalt henteplikt. Videre mener RME at det er fornuftig at områdekonsesjonærenes plikt til å bygge seg frem til anlegg for produksjon av elektrisk energi bare gjelder for nettanlegg med nominell spenning til og med 22 kV.

Reguleringsmyndigheten for energi behandler uenigheter om vilkår for tilknytning til og bruk av nettet, og vi fører tilsyn og kontroll med at konsesjonærene overholder pliktene de er pålagt etter energiloven og tilhørende forskrifter på RMEs ansvarsområde. Leverings- og tilknytningsplikten er en sentral del av RMEs ansvarsområde. Innføringen av en henteplikt vil utvide tilknytningsplikten og inngå som en del av områdekonsesjonærenes «vilkår for tilknytning» overfor produsenter som ber områdekonsesjonæren om å bygge seg frem til deres anlegg for produksjon av elektrisk energi. Spørsmål om hentepliktens rekkevidde og hvorvidt en områdekonsesjonær har overholdt henteplikten faller derfor inn under RMEs ansvarsområde.

I det videre følger RMEs innspill til den delen av høringsnotatet fra Energidepartementet som knytter seg til den foreslåtte innføringen av en henteplikt for områdekonsesjonærer. Vi har ingen innspill eller kommentarer til andre deler av forslaget enn til det som går på innføringen av en plikt for områdekonsesjonærer til å bygge seg frem til produsenter. RME kan utdype vårt innspill i et møte med Energidepartementet om det er ønskelig.

Nærmere om innholdet i begrepet «henteplikt»

RME legger til grunn at den foreslåtte henteplikt ikke er ment å gi produsenter større rettigheter enn hva innmatingskundene har etter leveringsplikten. RME mener at områdekonsesjonærenes henteplikt bare må omfatte en plikt til å eie, bygge og drifte nettanlegg frem til produsentens anlegg for produksjon av elektrisk energi, og til å sørge

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

for at innmating fra produsenten er driftsmessig forsvarlig. Det betyr at områdekonsesjonærene aldri vil ha en plikt til å opptre som kjøper av den innmatede kraften.

RME mener derfor at begrepet «henteplikt» ikke er et godt begrep. Vi mener også at den foreslåtte ordlyden «*hente elektrisk energi fra nye anlegg for produksjon av elektrisk energi*» i ny § 3-4 a annet ledd er misvisende, gitt at det er en plikt til å bygge nettanlegg frem til produsent, og ikke en utvidet plikt til å hente elektrisk energi. Begrepet gir signaler om atplikten overfor produsenter er tilsvarende som leveringsplikten er for uttakskunder. I motsetning til leveringsplikten – som i tillegg til en investerings- og tilknytningsplikt innebærer en plikt til å «*levere elektrisk energi*» – er det, slik RME forstår det, ikke lagt opp til at henteplikten faktisk inneholder en plikt til å hente eller motta elektrisk energi fra produsentene. RME mener derfor at plikten med fordel heller burde vært omtalt som en utvidet tilknytningsplikt, plikt til å bygge nettanlegg helt frem til kunde eller lignende.

Hensiktsmessig grensesnitt

Det fremgår ikke eksplisitt av ordlyden i foreslått ny § 3-4 a andre ledd i energiloven hvor langt henteplikten rekker, utover at områdekonsesjonærene har en plikt til å «*hente elektrisk energi fra nye anlegg for produksjon av elektrisk energi*». Slik RME forstår det, er intensjonen med lovendringen at områdekonsesjonær skal få en plikt til å bygge nett helt frem til produsent, med mindre produsenten selv søker om og får innvilget konsesjon for slikt nettanlegg. RME mener en slik plikt er formålstjenlig, gitt at ett av formålene med henteplikten er at produsenter ikke må søke konsesjon for anlegg til overføring eller fordeling av elektrisk energi – og at konsesjonsmyndigheten ikke skal måtte behandle konsesjonssøknader for slike nettanlegg.

I merknadene til bestemmelsen er det presisert at henteplikten gjelder frem til «hensiktsmessig grensesnitt ved kunden». Hva som er et «hensiktsmessig grensesnitt» er ikke omtalt nærmere. RME mener departementet bør søke å presisere pliktens rekkevidde, slik at det – i første omgang – ikke er opp til områdekonsesjonærene selv å avgjøre hva plikten innebærer. Slik RME ser det, bør henteplikten innrettes slik at det ikke er behov for nettanlegg for fordeling eller overføring av elektrisk energi mellom produsentens sitt anlegg for produksjon av elektrisk energi og områdekonsesjonærens anlegg for overføring eller fordeling av elektrisk energi. Det betyr at henteplikten bør gjelde frem til anlegget for produksjon av elektrisk energi.

RME mener det bør gis nærmere føringer om hva som er et «hensiktsmessig grensesnitt ved kunden» i forskrift. RME mener det vil være naturlig å gjøre en slik presisering i forbindelse med en endring av NEM § 3-3, som presiserer konsesjonærenes investerings- og tilknytningsplikt etter gjeldende § 3-4 a i energiloven. En forskriftsendring av NEM § 3-3 må i så fall skje parallelt med endringene i energiloven, slik at endringene i NEM § 3-3 trer i kraft samtidig.

RME understreker at henteplikten og kravet om «hensiktsmessig grensesnitt» ikke bør stenge for at områdekonsesjonær og produsent avtaler et annet eiermessig skille dersom begge parter ønsker det. RME fremhever at vi i vår praktisering av leveringsplikten har sagt at nettselskap og uttakskunde kan avtale et annet eiermessig skille enn «klemme på

husvegg eller innføring gjennom grunnmur», dersom begge parter ønsker det. Vi mener det bør være adgang for tilsvarende avtalefrihet etter henteplikten.

Nærmere om vilkåret «nye anlegg»

Energidepartementet har foreslått at henteplikten bare skal gjelde for «nye anlegg for produksjon av elektrisk energi som tilknyttes nett med spenning opp til og med 22 kV». I merknadene til ny § 3-4 andre ledd er det presisert at det med «nye anlegg» menes produksjonsanlegg som får konsesjon eller bygges etter at lovendringen trer i kraft.

RME støtter at henteplikten bare skal gjelde for «nye anlegg». Slik RME ser det, åpner departementet gjennom merknadene til bestemmelsen for at enhver ny konsesjon på et eksisterende anlegg som gis etter at lovendringen trer i kraft vil være et «nytt anlegg». Det betyr bl.a. at søknader om endring av et anlegg for produksjon (endringskonsesjoner) og fornyelser av eksisterende konsesjoner (forlengelser) vil medføre at anlegget må anses som et «nytt anlegg» etter loven. Førstnevnte er for eksempel nødvendig ved ønske om å øke installert effekt i et eksisterende kraftverk. RME er usikker på om dette er et bevisst ønske fra departementet.

Hvis departementet skulle mene at henteplikten skal gjelde i slike tilfeller, mener RME at det bør vurderes nærmere hvordan ansvars- og eierforholdene til eksisterende nettanlegg skal avklares.

RME antar at anleggsbidragsreglene i kombinasjon med at henteplikten utløses «på forespørsel», i de fleste tilfeller vil gi gode nok prissignaler til at den som har konsesjon for et anlegg for produksjon av elektrisk energi kan ta en opplyst beslutning om hvorvidt de vil utnytte seg av områdekonsesjonærenes henteplikt, eller ikke.

Om kostnadsdekning

Departementet legger til grunn at det fortsatt vil være mulig for konsesjonsmyndigheten å ta høyde for nettilknytningens prissatte virkninger som en del av konsesjonsbehandlingen av produksjonsanlegget. Det er, slik RME forstår det, fordi konsesjonsmyndigheten kan kreve at produsenten legger frem et kostnadsoverslag for anleggsbidrag for tilknytningen. RME understreker at et slikt kostnadsoverslag vil måtte være et såkalt grovestimat, og ikke et bindende tilbud etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet §§ 16-2 og 16-3, et såkalt estimert anleggsbidrag. Den faktiske kostnaden for nettilknytningen kan potensielt avvike betydelig fra et slikt grovestimat. Slik RME ser det, bør ikke områdekonsesjonærene bli pålagt å gi et forpliktende tilbud, et estimert anleggsbidrag, tidlig i konsesjonsprosessen, fordi kundefellesskapet i så fall vil bære en for stor andel av risikoen for kostnadsøkninger.

RME støtter departementets forutsetninger om at kostnadene knyttet til henteplikten skal dekkes fullt ut av produsentene gjennom anleggsbidrag, og at konsesjonærene skal kreve tariff for produksjonsrelatert nettanlegg der vilkårene for dette er oppfylt. Videre påpeker departementet at merkostnadene ved en eventuell overdimensjonering av nettanlegg som bygges i medhold av henteplikten, vil måtte dekkes av kundefellesskapet. Dersom nettselskapene dimensjonerer nettanlegget utover kapasiteten produsenten har behov for, basert på forventninger om at andre vil be om kapasitet i det samme nettanlegget

senere, vil anleggsbidragsreglene gi en rimelig fordeling av kostnadene mellom produsenten, kundefellesskapet og eventuelle kunder som får ny eller økt kapasitet i det samme nettanlegget senere.

RME fremhever imidlertid at tariff for produksjonsrelatert nettanlegg medfører at produsenten(e) som er tilknyttet et nettanlegg som er rettmessig klassifisert som produksjonsrelatert, vil måtte dekke alle kostnadene knyttet til dette nettanlegget. Det betyr at alle kostnadene, herunder kostnader for en eventuell overdimensjonering, vil dekkes av produsenten(e) gjennom tariff for produksjonsrelatert nettanlegg, og ikke av nettselskapets øvrige kunder (kundefellesskapet) gjennom en økning i nettleien. Dette avhjelpes likevel noe dersom det samtidig eller senere kreves inn et anleggsbidrag for investeringen fra andre, fordi det reduserer avkastningsgrunnlaget i tariffen for produksjonsrelatert nettanlegg. RME understreker også at nettselskapet har en plikt til å omklassifisere anlegget fra produksjonsrelatert til ordinært nettanlegg, dersom vilkårene for å klassifisere anlegget som produksjonsrelatert ikke lenger er oppfylt. Produsenten(e) vil i så fall ikke lenger betale tariff etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-1.

Tidskrav for oppfyllelse av henteplikten

Energidepartementets forslag om endringer i energiloven sier ingenting om når eller hvor raskt henteplikten skal oppfylles. RME kan heller ikke se at departementet har omtalt forholdet til gjeldende NEM § 3-3, som presiserer tilknytningsplikten for produksjon. RME antar at en eventuell forskriftsendring av NEM § 3-3 vil skje parallelt med eller etter vedtakelsen av endringene i energiloven, men før lovendringen trer i kraft. Ettersom ikke annet er sagt, legger RME til grunn at områdekonsesjonærer må planlegge og investere i nytt nettanlegg «uten ugrunnet opphold» for å overholde henteplikten, tilsvarende som etter tilknytningsplikten for produksjon og områdekonsesjonærenes leveringsplikt.¹

RME mener at et krav om å oppfylle henteplikten «uten ugrunnet opphold» ikke kan bety at nettselskapene må begynne byggingen av nettanlegg for å tilknytte produsenten før produsenten har fått nødvendige konsesjoner og/eller tillatelser fra offentlig myndigheter. Begrunnelsen for dette er at man skal unngå investeringer i nettanlegg som ikke vil bli brukt.

Med hilsen

Jon Erik Ur Gjerde
Førstekonsulent

Godkjent av Tore Langset
Direktør

¹ Se NEM § 3-3 fjerde ledd første punktum og [foreslått ny NEM § 3-1 andre ledd](#).

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

Energidepartementet

Kopimottakerliste: